

С.Есетов атындағы орта жалпы білім беретін мектебі

“Химиялық элементтер, олардың таңбалары”

**Ахметова Эльвира
Мухамбетжановна –
химия пәнінің
мұғалімі**

Сабақтың мақсаты:

Білімділік: Оқушыларды химиялық элементтер және олардың таңбаларымен таныстыру.

Дамытушылық: Оқушылардың ой-өрісін дамыта отырып, білім тереңдетуге ізденіс қабілетін дамыту:

Тәрбиелік: Ғылыми құштарлыққа тазалыққа тәрбиелеу.

I. Ұйымдастыру бөлімі

“Молекулалар мен атомдар” ойыны

II. Мағынаны тану.

Жай заттар тізбесін құрыңдар

III. Негізгі бөлім

- *"Химиялық элемент"* ұғымын алғаш енгізген ағылшын ғалымы Р. Бойль.
- Табиғатта 89 түрлі химиялық элемент бар екендігі аян, ал жасанды элементтерді қосқанда қазіргі периодтық кестедегі элементтер саны шығады.
- Бүкіл әлем, оның ішінде Күн жүйесіндегі планеталар, тіпті алыстағы жұлдыздар мен басқа астрономиялық денелер түгелдей осы химиялық элементтерден, яғни оның атомдарынан құралған.
- Элементтің химиялық таңбалауды швед химигі И. Берцелиус ұсынған.
- Ол элементтің латынша атауының алғашқы немесе қос әрпінен тұрады.
- Элемент таңбасының бастапқы әрпі бас әріппен жазылады.

№	Элемент атауы	Аңыз бойынша атауы
1	Сутек	Су тудырушы
2	Оттек	Қышқыл тудырушы
3	Фтор	Бүлдіргіш
4	Фосфор	Жарық беруші
5	Селен	Ай
6	Гелий	Күн
7	Теллур	Жер

Қалалар құрметіне аталған элементтер

№	Элемент атауы	Қала атауы
1	Гафний	Копенгаген
2	Лютеций	Париж
3	Берклий	АҚШ қаласы
4	Итрий, тербий, иттербий	Итерби

IV. Бекіту

Сәйкестік тестімен жұмыс

Сәйкестік тест-1

Алтын	Hg
Күміс	Mg
Калий	Au
Натрий	Ag
Сынап	Ca
Магний	Na
Кальций	K

Сәйкестік тест-1а

ОттекF

Азот	B
Сутек	P
Фтор	I
Бор	N
Йод	O
Фосфор	H

Сәйкестік тест-2

Қорғасын	Барий
Темір	Алюминий
Барий	Цинкум
Мыс	Плюмбум
Қалайы	Феррум
Алюминий	Купрум
Мырыш	Станнум

Сәйкестік тест-2а

Хлор	Аш
Кремний	Це
Оттек	Эс
Сутек	Пэ
Көміртек	Силициум
Күкірт	Хлор
Фосфор	О

V. Бағалау

Үй тапсырмасы: § 8 оқып келу